

روزنامه خروج و دخول

افراد به بی‌اغ شاهی

در طول تاریخ، همه وقت دیدار با سلاطین و بزرگان قوم تحت مقررات خاصی بوده است و همه کس و همه وقت نمیتوانسته است بملاقات آنان نائل آید.

مطالعه در کیفیت این دیدارها و بررسی برنامه آن و مقایسه با روش متداول در گذشته و کشورهای دیگر خالی از فایده نیست ولی در کشور ما شاید اسناد و مدارکی که راهنمای علاقمندان و راهگشای آنان در این زمینه بوده باشد وجود نداشته و هیچوقت بصورت مدون در نیامده است و اگر هم کسانی باعتبار وظیفه ای که داشته اند به تنظیم دفتری پرداخته باشند بعلت عدم توجهی که بآن شده دور از دسترس مانده یا از بین رفته است.

اکنون ما جزوه کوچکی را که حاوی مطالبی است در زمینه

ورود و خروج افراد به باغ شاهی چاپ می‌کنیم تا نمونه ای از این کار بدست داده باشیم و یقین داریم بر اثر آن ، جزوه های فراوانی از این قبیل از کتابخانه های شخصی و عمومی بیرون خواهد آمد و برای استفاده طالبان آماده خواهد شد.

این روزنامه بشماره ۲۳۷ در کتابخانه ملی مضبوط است و مشخصات آن بشرحی که در جلد اول فهرست نسخه های خطی کتابخانه ملی آمده چنین است :

در سال ۱۳۱۱ قمری ناصرالدین شاه بیباغ شاهی میرود و از حاجب الدوله میخواهد که آمد و شد اشخاص را به داخل باغ در مدت اقامت او بدانجا صورت برداری کند و بعرض برساند . حاجب الدوله این امر را بعهدۀ قوام السادات نامی میگذارد و قوام السادات اطاعت امر نموده گزارشی تنظیم می نماید . سال بعد (۱۳۱۲) باز ناصرالدین شاه به باغ مبارک شاهی میرود و دوباره همین مأموریت را بعهدۀ قوام السادات می گذارد و او باز گزارشی در این باره تنظیم مینماید که آن این روزنامه است .

این روز نامه حاوی آمد و شد اشخاص در ساعات مختلف به درون باغ شاهی در مدت اقامت شاه بدانجاست و بقدری دقیق تنظیم یافته که حتی دقیقه ورود و خروج اشخاص در آن معین است .

روزنامه دارای ۱۷ برگ ، خط شکسته نستعلیق خوش ، در صفحات اول و دوم میان سطور طلا ندهازی و جلد آن مخمل قرمز مقوایی

یکساعت از شب گذشته بصحابت اعتماد الحرم غلام رضا خان سرتیپ باشی شش نفر موزیکانچی داخل باغ شدند سه ساعت ربع کم از شب گذشته تماماً بیرون آمدند.

جناب آقای عزیر السلطان یکساعت و چهل دقیقه از شب گذشته بهمراهی آغا عبداللہ خان داخل باغ شد. چهار ساعت و ربع از شب رفته بیرون تشریف آوردند.

راپورت روز یکشنبه نهم ذیقعدہ الحرام سنہ ۱۳۱۴ .
یکساعت از دستہ رفته اعتماد الحضرہ داخل باغ گردیدہ بفاصلہ ربع ساعت بیرون آمد.

سه ساعت و ربع از دستہ گذشتہ دندانساز، مسنن السلطنہ داخل باغ گردید بفاصلہ ربع ساعت بیرون آمد.

اعتماد الحضرہ ہم بہ ہمراہی دندانساز بیباغ رفتند در خدمت ہمایون بیرون آمدند.

سه ساعت و نیم از دستہ رفته نصر الملک توسط اعتماد الحضرہ داخل باغ گردید و در خدمت ہمایون بیرون آمدند.

دو ساعت از شب گذشتہ بہ ہمراہی اعتماد الحرم سی و ہفت نفر موزیکانچی بیباغ رفتند سه ساعت و نیم از شب گذشتہ تماماً بیرون آمدند.

سه ساعت و نیم و سه چہار دقیقہ از شب گذشتہ بیست و پنج نفر مطرب اصحاب اعتماد الحرم بیباغ رفتند چہار ساعت و نیم از شب گذشتہ تماماً بیرون آمدند.

راپورت روز دوشنبہ دہم ذیقعدہ ۱۳۱۴
دو ساعت از دستہ رفته یکنفر پیر مرد سرای دار بہ ہمراہی آغا

داودخان به باغ رفته به فاصله نیمساعت بیرون آمدند.
دوساعت ونیم از دسته رفته اعتمادالحضره و حاجی حیدر داخل باغ
گردیدند.

اعتمادالحضره با فاصله نیمساعت بیرون آمد حاجی حیدر یکساعت
فاصله بیرون آمد.

سه ساعت و ربع از دسته گذشته جناب عزیز السلطان با دو نفر
خواجه داخل باغ شده در خدمت همایونی بیرون آمد.
جناب مجدالدوله سه ساعت و نیم از دسته رفته داخل باغ شدند
در خدمت همایونی بیرون آمدند.

چهار ساعت از دسته گذشته سی و هشت نفر باغبان در باغ داخل
گردیدند. چهار ساعت بغروب مانده تماماً بیرون آمدند.

نیمساعت بعد از ظهر روز مزبور یک نفر یوزباشی و سه نفر فرارش
بجهت بردن چادر داخل باغ شدند پس از یکساعت بیرون آمدند.
سه بغروب مانده سه نفر فرارش داخل باغ شدند یکساعت و نیم
بغروب مانده آمدند.

راپورت شب دو شنبه دهم شهر ذیقعه ، خروج و دخول
باغ مبارکه شاهنشاهی .

ده دقیقه از مغرب گذشته حاجی حسینعلی خان با هفده نفر چراغچی
داخل باغ شدند دو ساعت ده دقیقه کم تماماً بیرون آمدند.

جناب مستطاب اجل صدارت کبری سه ربع از شب گذشته داخل
باغ شدند . یک ساعت ونیم از شب گذشته بیرون تشریف آوردند.

جناب عزیز السلطان پنج شش دقیقه پشت سر صدر اعظم باد و نفرخواجه داخل باغ شدند. يك ساعت از شب گذشته بیرون تشریف آوردند.
 دو ساعت و نیم از شب رفته جناب مجدالدوله با شام بیاض رفتند. دو از شب گذشته بیرون آمدند. پس از تشریف فرمائی موکب فیروزی کوکب باغ قوروقی گسردید.
 نزدیک مغرب دو نفر سرای دار به همراهی اعتماد الحضرة داخل باغ شدند. بفاصله بیست دقیقه بیرون آمدند.

راپورت شب سه شنبه یازدهم ذیقعدة ۱۳۱۲

يك ساعت و نیم از شب رفته سی و هفت نفر موزیکانچی به همراهی اعتماد الحرم داخل باغ گردیدند سه ساعت از شب گذشته تماماً بیرون آمدند.

حاجی حسینعلی خان بایکنفر چراغچی به همراهی موزیکانچی ها داخل باغ شدند چراغچی بفاصله سه ربع بیرون آمد و حاجی خان با موزیکانچی ها بیرون آمدند.

جناب حاجب الدوله يك ساعت و چهل دقیقه از شب رفته به همراهی حاجی بشیر خان داخل باغ شدند بفاصله بیست دقیقه بیرون آمدند.

جناب مجدالدوله دو ساعت از شب به همراهی مغرور خان داخل باغ گردیدند.

بفاصله سه ربع بیرون آمدند.

آقای نایب ناظر دو ساعت و بیست دقیقه از شب گذشته به همراهی
آغا داودخان داخل باغ شده بفاصله چهل دقیقه بیرون آمد :

دو ساعت و نیم از شب گذشته شخص اعمی به همراهی آغا داودخان
داخل باغ شد چهار از شب گذشته بیرون آمد .

جناب عزیزالسلطان يك ساعت و نیم از شب رفته از درب
انفرون داخل باغ شد چهار از شب رفته از در بیرون تشریف بردند .

راپورت روز سه شنبه یازدهم ذیقعدہ ۱۳۱۲

نیم ساعت از آفتاب گذشته هفت نفر باغبان داخل باغ شدند
بفاصله چند ساعت بیرون آمدند .

حاجی حیدر سه ساعت از دسته گذشته داخل باغ شد يك ساعت و
ربع فاصله بیرون آمد .

چهار از دسته گذشته مؤمن الاطبا به همراهی آغا داودخان داخل باغ
شد بفاصله نیم ساعت بیرون آمد .

چهار ساعت و نیم به غروب نه نفر باغبان به همراهی حاجی حسینعلی
خان داخل باغ شد . سه ساعت بغروب مانده بیرون آمدند .

راپورت شب چهارشنبه دو ازدهم ذیقعدہ ۱۳۱۲

جناب مجدالدوله يك ساعت از شب گذشته همراه شام داخل باغ
گردید . بفاصله یک ربع ساعت بیرون آمد .

يك ساعت و ده دقیقه از شب رفته سی و هفت نفر موزیکانچی با

اعتماد الحرم داخل باغ شدند.

یک ساعت و ربع از شب رفته حاجی حسینعلی خان با دو نفر چراغچی داخل باغ شدند دو چراغچی بفاصله سه ربع بیرون آمد حاجی خان همراه قزاق‌ها بیرون آمد
راپورت روز چهارشنبه دوازدهم

سه ساعت و ده دقیقه کم از دسته گذشته اعتماد الحضره داخل باغ شد. یکساعت فاصله بیرون آمد.

سه ساعت و ربع از دسته گذشته حاجی حیدر بیباغ رفت یکساعت و ده دقیقه فاصله بیرون آمد

جناب عزیز السلطان چهار از دسته گذشته داخل باغ شد در خدمت همایونی بیرون آمد.

پنج ساعت ربع کم از دسته گذشته به همراهی حاجی خان بیست و چهار نفر باغبان داخل باغ شدند بفاصله دو ساعت بیرون آمدند.
راپورت شب پنجشنبه سیزدهم فیقعه

یکساعت و پنج دقیقه از شب گذشته جناب مجدالدوله با شام داخل باغ شد دو ساعت و ربع کم بیرون آمدند.

یکساعت و ده دقیقه از شب گذشته سی و هفت نفر موزیکان چی به همراهی اعتماد الحرم داخل باغ شدند سه ساعت بیست و پنج دقیقه کم گذشته بیرون آمدند.

پس از رفتن موزیکانچی‌ها دو نفر چراغچی بیباغ رفتند بفاصله ده دقیقه بیرون آمدند.

راپورت روز پنجشنبه سیزدهم ذیقعه
 دو ساعت از دسته گذشته دو نفر بچه باغبان بجهت آبدادن گلدان
 داخل باغ گردیدند چهار بغروب مانده بیرون آمدند.
 جناب عزیز السلطان سه ساعت بیست پنج دقیقه کم از دسته گذشته
 بیباغ رفتند بیست دقیقه فاصله بیرون آمد.
 اعتماد الحضره و حاجی حیدر سه ساعت ربع کم از دسته گذشته
 داخل باغ شدند. چهل دقیقه فاصله بیرون آمد حاجی حیدر بك
 ساعت فاصله بیرون آمد.

پنج ساعت و ربع از دسته گذشته دو نفر بنا و بیست و دو نفر
 باغبان و دو نفر عمه بیباغ رفتند چهار ساعت بغروب مانده تماماً بیرون
 آمدند.

راپورت شب جمعه چهاردهم ذیقعه
 دو ساعت بیست دقیقه کم سی و هشت نفر موزیکانچی به همراهی
 اعتماد الحرم داخل باغ گردیدند سه ساعت پنج دقیقه کم از شب گذشته
 تماماً بیرون آمدند

دو ساعت ربع کم شام را بیباغ بردند.
 دو ساعت و ربع کم دو نفر چراغچی داخل باغ شدند ده دقیقه فاصله
 بیرون آمدند.

دو ساعت و هفت دقیقه از شب گذشته آشپز باشی و یک شاگرد
 آشپز به همراهی اعتماد الحرم داخل باغ شدند پنج دقیقه فاصله بیرون آمدند.
 ابراهیم اعمی دو ساعت و نیم از شب گذشته داخل باغ شد.

چهار و ربع از شب گذشته بیرون آمد .
 راپورت روز جمعه چهاردهم
 سه ساعت و بیست دقیقه کم از دسته اعتماد الحضرة داخل
 باغ شد . ده دقیقه فاصله بیرون آمد .
 سه ساعت ربع کم حاجی حیدر داخل باغ شد بفاصله سه ربع
 بیرون آمد .
 پنج ساعت از روز گذشته بیست نفر باغبان و دو نفر بنا و عمله
 بیباغ رفتند . پنج بغروب مانده بیرون آمدند .
 یکساعت بغروب مانده نایب محمود به همراهی یکی از آقایان
 داخل باغ شدند . پنج دقیقه فاصله بیرون آمد :
 راپورت شب شنبه پانزدهم ذیقعدہ
 چهل دقیقه از شب گذشته پانزده نفر چراغچی و حاجی حسینعلی خان
 به همراهی اعتماد الحرم داخل باغ شدند دو ساعت از شب گذشته بیرون
 آمدند :
 یکساعت و ده دقیقه از شب گذشته سی و شش نفر موزیکانچی به
 همراهی آقا سردار محمدخان بیباغ رفتند غلامرضاخان یک ربع پس از
 ورود قزاقی ها بیباغ رفت . دو و نیم از شب گذشته بیرون آمد .
 ابراهیم اعمی سه ساعت از شب گذشته داخل باغ شد هشت ساعت
 از شب گذشته بیرون آمد .
 راپورت روز شنبه پانزدهم ذیقعدہ
 سه ساعت از دسته گذشته حاجی حیدر داخل باغ شد بیست و پنج دقیقه
 فاصله بیرون آمد .

اعتماد الحضره سه ساعت از دسته گذشته بباغ رفته چهل دقیقه فاصله بیرون آمد.

پنج ربع کم بیست و پنج نفر سرای دار و باغبان و سه نفر عمل و بنا داخل باغ شدند. چهار بغروب مانده بیرون آمدند.

راپور متشعب یکشنبه شانزدهم

سه ربع از شب گذشته شانزده نفر چراغچی و حاجی خان به همراهی اعتماد الحرم داخل باغ شدند دو ساعت ده دقیقه کم تماماً بیرون آمدند.

یک ساعت و پنج دقیقه از شب گذشته سی و هفت نفر موزیکانچی داخل باغ شدند.

سه ساعت بیست دقیقه کم بیرون آمدند.

ابراهیم ایمی سه ساعت پنج دقیقه کم از شب داخل باغ شدند یک ربع فاصله بیرون آمد.

یک ساعت پنج دقیقه کم شانزده نفر چراغچی با حاجی خان به همراهی اعتماد الحرم داخل باغ شدند دو ساعت و نیم از شب گذشته بیرون آمدند.

یک ساعت پنج دقیقه از شب گذشته سی و شش نفر موزیکانچی با آقا میرزا عبدالحمید خان داخل باغ شدند دو ساعت و نیم از شب گذشته بیرون آمدند.

یک ساعت و نیم از شب گذشته نایب فاخر همراه سردار صمدخان به باغ رفتند دو ساعت نیم گذشته بیرون آمدند.

سه ساعت و ده دقیقه از شب گذشته چهل و هشت نفر موزیکانچی های

حضرة نایب السلطنه بیاغ رفتند چهاروربع از شب بیرون آمدند .
 راپورت روز یکشنبه شانزدهم ذیقعدہ
 اعتمادالحضرة سه ساعت از دستہ گذشته داخل باغ شد بفاصله ده دقیقه
 بیرون آمدند.

سه ساعت بیست دقیقه از دستہ گذشته سی و دو نفر سرای دار و باغبان
 و چراغچی و حاجی خان داخل باغ شدند.
 حاجی خان یکساعت فاصله بیرون آمد . سایرین شش بغروب
 مانده .

نیمساعت بغروب مانده دوازده نفر بنا داخل باغ شدند غروب
 آمدند .

راپورت شب دوشنبه هفدهم ذیقعدہ ۱۳۱۲
 سه ساعت ربع کم از دستہ گذشته اعتمادالحضرة داخل باغ شد .
 نیمساعت فاصله بیرون آمد .

حاجی حیدر چهار ساعت ربع کم داخل باغ شد بفاصله سه ربع
 ساعت بیرون آمد .

پنج ساعت و ربع از دستہ گذشته سی و شش نفر سرای دار و باغبان
 بهمراهی اعتماد الحرم بیاغ رفتند سه ساعت بغروب مانده بیرون آمدند
 راپورت شب شنبه هیجدهم ذیقعدہ ۱۳۱۲
 بیست دقیقه از غروب گذشته اعتمادالحضرة بیاغ رفتند . ده دقیقه
 فاصله بیرون آمد .

بیست پنج دقیقه از شب گذشته هیجده نفر چراغچی و حاجی خان
 به همراهی اعتماد الحرم داخل باغ شدند دو ساعت و نیم از شب گذشته

بیرون آمدند .

یک ساعت و ربع از شب گذشته سی و هفت نفر موزیکان چپی به همراهی
اعتماد الحرم داخل باغ شدند دو ساعت از شب گذشته بیرون آمدند .
سه ساعت و نیم از شب گذشته هشت نفر مطرب داخل باغ شدند ساعت
چهار بیرون آمدند.

روز سه شنبه هیجدهم اعلی حضرت قدر قدرت اقدس اطهر همایونی
تشریف فرمای خانه جناب جلالتمآب مخبر الدوله شدند که از آنجا بمقر
سلطنت عظمی نزل اجلال فرمایند :

فی ۱۸ شهر ذی قعدة الحرام ۱۳۱۲

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی